

ਖਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਾ 22.02.2019

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਇਹ ਕੇਵਲ ਪੇਸ਼ਗੋਈ (ਭਵਿੱਖਥਾਣੀ) ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਆਕਾਸ਼ੀ ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਤੇ ਜਲਾਲ ਵਾਲੇ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹਮੱਦ ਸਲਲਾਹੁ
ਅਲਾਇ ਵਸਲਮ ਦੀ ਸਚਾਈ ਤੇ ਵੱਡਿਆਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਟ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੌਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲਾਹ ਤਾਾਲਾ ਬਿ
ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮੇ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 22 ਫਰਵਰੀ 2019 ਈ. ਨੂੰ
ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫਤਵਾ ਮੌਰਡਨ ਲੰਦਨ (ਬਰਤਾਨੀਆ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ

ਤਸ਼ਹੂਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲਾਹ ਤਾਾਲਾ ਬਿ
ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ :

ਅੱਜਕਲ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਯੋਮਿ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਉਦ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਲਸੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦੇ
ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਮੌਉਦ (ਵਾਦਾ ਕੀਤੇ) ਪੁਤੱਰ ਦੀ ਖਬਰ
ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਰੱਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪੁਤੱਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੂਬੀਆਂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਾਇਆ
ਜਾਏਗਾ, ਉਹ ਧਰਮ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗੇਗਾ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ
ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਚਲਾਏਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ 20 ਫਰਵਰੀ 1886 ਈ. ਦੀ ਹੈ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੋਈ (ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ) ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ
ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੀ ਤਾਈਦਾਂ ਅਤੇ ਆਪ ਦੀ ਸਚਾਈ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ। ਸੋ,
ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਦਾ ਜੋ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ 12 ਜਨਵਰੀ 1889 ਈ. ਨੂੰ ਉਹ ਲੜਕਾ
ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਮਿਰਜ਼ਾ ਬਸ਼ੀਰੁੰਦੀਨ ਮਹਮੂਦ ਅਹਮਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ
ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵਲ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਦੇ ਬਾਦ ਖਿਲਾਫਤ ਦਾ ਚੋਲਾ ਪੁਆਇਆ। ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ
ਫਰਮਾਇਆ : ਇਹ ਇਕ ਪੁਤੱਰ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਚਮਤਕਾਰੀ ਪੁਤੱਰ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ
ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਆਤਮਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਨੰਹ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹਜ਼ਰਤ
ਮਸੀਹ ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਇਸ ਥਾਂ ਅਖ਼ਾਂ ਖੋਲਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ
ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਆਕਾਸ਼ੀ ਚਮਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਲਾਲ ਵਾਲੇ ਤੇ ਮਿਹਰਬਾਨ
ਅਲੱਹ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਘੀ ਕਰੀਮ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਸਚਾਈ ਤੇ ਵੱਡਿਆਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਮਤਕਾਰ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਣਾ ਉਤੱਮ, ਆਲਾ, ਸੋਹਣਾ, ਵੱਡਿਆਈ

ਯੋਗ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਜੀਉਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰੱਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਨਾਬੇ ਇਲਾਹੀ ਵਿੱਚ ਦੁਆ ਕਰਕੇ ਇਕ ਰੂਹ (ਆਤਮਾ) ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਏ । ਇਸ ਥਾਂ ਰੱਬ ਦੀ ਅਪਾਰ ਮਿਹਰ, ਉਪਕਾਰ ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਖਾਤਮਾਲ ਅੰਬਿਆ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੀ ਬਰਕਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਮਾਣੇ ਦੀ ਦੁਆ ਕੁਥੂਲ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਬਰਕਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਰੂਹ (ਆਤਮਾ) ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਾਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੇ ਗੁਪਤ ਬਰਕਤਾਂ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਉਪੱਰ ਫੈਲਣਗੀਆਂ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ : ਸੌ, ਕੋਈ ਸਾਧਾਰਣ ਰੂਹ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਨਿਸ਼ਾਨ (ਚਮਤਕਾਰ) ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਉਤੱਰ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਪੁਤੱਰ ਦੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ । ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਪੁਤੱਰ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਉਮਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤਿਅੰਤ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਣਹਾਰ, ਵੱਡਿਆਈ ਵਾਲਾ ਤੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕੋਮਾਂ ਉਸੋਂ ਬਰਕਤਾਂ ਪਾਉਣਗੀਆ, ਉਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੇ ਇਲਾਹੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ । ਇਲਾਹੀ ਕਲਾਮ ਅਰਥਾਤ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਢੂੰਘਾ ਬੋਧ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲੈਕੇ ਉਹ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਲਾਹੀ ਕਲਾਮ ਅਰਥਾਤ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦੁਨੀਆ ਉਪਰ ਪ੍ਰਕਟ ਹੋਵੇਗੀ । ਉਹ ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਸਬਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਇਕ ਬ੍ਰਹਮਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹਕੁਨ ਤਬਾਹੀਆਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਭੁੰਨਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਗੀਆਂ । ਉਹ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ : ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਪ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਦਾ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਦ ਆਪ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਕੇ ਜਾਰੀ ਸੰਸਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ । ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸਤਾਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਰਦੂ ਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰੰਭਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਮ ਮੌਇਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਆਪ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਕਾਰ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵੱਲ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਦਾ ਹੈ ਆਪ ਕਿਉਂਕਿ ਤਬਿਬ (ਹਕੀਮ) ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਿਹਤ ਇਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਤਾਬ ਵੱਲ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਦੇਖ ਸਕਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਪ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਕਿ ਮੀਆਂ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਜਾਓ । ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਚਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀਆਂ ਆਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਕਰੇ ਪੈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਮੇਰੀਆਂ ਆਖਾਂ ਦੁਖਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਕਸ਼ਟ ਕੁਕਰਿਆਂ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ । ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਇਕ ਅੱਖ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਾਰੀ ਗਈ, ਸੌ, ਮੇਰੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੈਂ ਮਾਰਗ ਤਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਮੇਰੇ ਉਸਤਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਹ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਇਸ'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਸਿਹਤ ਇਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਭਾਰ ਝੱਲ ਸਕੇ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਬੁਖਾਰੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮੌਲਵੀ ਸਾਹਬ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ, ਆਪਣੇ ਇਹ ਵੀ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਕੁਝ ਤਿਬਿ (ਹਿਕਮਤ) ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲਓ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕੰਮ ਹੈ ।

ਆਪ ਡਰਮਾਮਉਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਡਕੀਰੁਲਾਹ ਸਾਹਬ ਸਾਡੇ ਉਸਤਾਦ ਸਨ । ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਇਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ । ਕਦੇ ਮਦਰਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਇਦ ਰਜੀ ਅਲੋਹ ਅਨਹੁ ਫਰਮਾਉਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਬ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭਰ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੁੱਕ ਗਿਆ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਕਿੰਨਾ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਣ, ਪਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਜੱਦ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਆਪ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਬੱਚੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਖਿਆਲ ਰਖੋਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਦਰਸੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਕਦੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਰਨਾ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਇਸ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕੇ । ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਇਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਹਸੱਕੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਆਏ ਦਾਲ ਦੀ ਢੁਕਾਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਏ । ਹਿਸਾਬ ਇਸ ਨੂੰ ਆਏ ਜਾਂ ਨ ਆਏ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ । ਫਿਰ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਆਖਰ ਰਸੂਲੁਲਾਹ ਸਲਲਾਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਾਮ ਨੇ ਜਾਂ ਆਪਦੇ ਸਹਾਬਾ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਹਿਸਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਦਰਸੇ ਚਲਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਵਰਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਮਾਸਟਰ ਸਾਹਬ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ । ਮੈਂ ਇਸ ਨਹੀਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਲਾਭ ਚੁਕੱਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਦਰਸੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਕਦੇ ਮਹੀਨਿ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅੱਧ ਵਾਰ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਭਾਵ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਅੱਖ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮੈਨੂੰ ਜਿਗਰ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਦਾ ਵੀ ਕਸ਼ਟ ਸੀ । ਛੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿ ਮੂੰਗ ਦੀ ਦਾਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਸਾਗ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਤਿੱਲੀ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ । ਰੈਡ ਆਯੋਡਾਈਡ ਆਫ਼ ਮਰਕਰੀ ਦੀ ਤਿੱਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਲਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗਲੇ'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੰਠਮਾਲਾ ਦਾ ਵੀ ਰੋਗ ਸੀ । ਭਾਵ ਅਖ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਕਰੇ, ਜਿਗਰ ਦੀ ਖਰਾਬੀ, ਤਿੱਲੀ ਦੇ ਵੱਧ ਜਾਣ ਦਾ ਰੋਗ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੁਖਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜੋ ਛੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿ ਤੱਕ ਨ ਉਤਰਦਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿੰਨਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੇ ਪੜ੍ਹ ਲਏ ਇਸ'ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ । ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਆਕਤੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਫਰਮਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੀਆਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਪੜ੍ਹ ਸਕੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰੋ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਜਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਰਿਹਾ ਕਰੋ, ਸੋ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਫਿਰ ਬੁਖਾਰੀ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ । ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਰਆਨ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਸਗੋਂ ਆਪ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪ ਕੁਰਆਨ ਪੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਵਰਨਾ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਪੜ੍ਹਾਉਦੇ ਜਾਂਦੇ । ਆਪ ਨੇ ਤਿੰਨਾ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਾ ਕੁਰਆਨ ਪੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਮੈਂ ਆਪ ਤੋਂ ਤਿਬਿ (ਹਿਕਮਤ) ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਤਫਸੀਰ (ਵਿਆਖਿਆ) ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ । ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਆਪ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ । ਆਪ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਧੋ ਪਾਰਾ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਪਾਰਾ ਅਰਥ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦੇ । ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਆਇਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੁਖਾਰੀ ਆਪ ਨੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ

ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ । ਇਕ ਵਾਰ ਰਮਜ਼ਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨਿ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕੁਰਆਨ ਦਾ ਦਰਸ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ । ਕੁਝ ਅਰਬੀ ਰਸਾਲੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਇਤਫਾਕ ਹੋਇਆ, ਭਾਵ ਇਹ ਮੇਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਡਰਮਾਇਆ ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ, ਖਿਤਾਬ (ਸੰਬੋਧਨ) ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਦੀ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤਿਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜੋ 1906 ਈ. ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਜਲਸਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਪਬਲਿਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ । ਹਜ਼ਰਤ ਕਾਜ਼ੀ ਮੁਹਾਮਦ ਜ਼ਹਿਰੁੰਦੀਨ ਅਕਮਲ ਸਾਹਬ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਡਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ : ਨਬੂਵੱਤ ਦੇ ਬੁਰਜ ਦਾ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿਤਾਰਾ, ਰਸੂਲਾਂ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਦਾ ਰਮਕਦਾ ਹੋਇਆ ਮੌਤੀ, ਮਹਮੂਦ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਉਸਨੂੰ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖੇ ਤੇ ਦੀਰਘ ਆਯੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ, ਸ਼ਿਰਕ ਉਪਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ । ਕੀ ਦਸੋਂ ਵਿਆਖਾਨ ਦਾ ਇਕ ਹੱਤ੍ਸ ਸੀ ਜੋ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਵਾਕਈ ਐਨ੍ਹੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਕਿਆਈ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹਜ਼ੂਰ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਸਰੋਈ ਦਾ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤੋਂ ਜਾਹਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹਿਯਤ ਮਾਆਬ ਦੀ ਤਰਬੀਯਤ ਦਾ ਜੋਹਰ ਕਿਸ ਕਮਾਲ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਆਪ ਨੇ ਰੂਹਨੀ ਕਾਮਲਾਤਾਂ ਉਪਰ ਇਕ ਵਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ।

ਇਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਕ ਤੇ ਆਤਮਕ ਬਣਤਰ ਇਹ ਦੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪੇਸ਼ਗੋਈ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿ ‘ਉਹ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਵਧੇਗਾ’ ਦੇ ਆਪ ਸ਼ਿਤੋਂਰਥ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਸੋ, ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤਿਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਧਾਰਮਕ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਡਰਮਾਇਆ । ਆਪ ਡਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੀਆਂ ਮਹਮੂਦ ਵਿੱਚ ਐਨ੍ਹਾ ਹੀ ਧਾਰਮਕ ਜੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਰਾਬੇ ਰਹਿਮਾਹੁਲੱਹ ਤਾਲਾਨਾ ਨੇ ਜੋ ਸੀਰਤ (ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ) ਲਿਖੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਪ ਇਖ ਥਾਂ ਲਿਖੇ ਹਨ : ਪਹਿਲੀ ਖਿਲਾਫਤ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਸਾਹਬ ਦੀ ਉਮਰ 19 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵੱਲ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ 26ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ । ਇਸ ਰੜ੍ਹਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਦੀ ਲੇਖਣੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਜੋ ਰੰਗ ਰੂਪ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਮੂਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਆਪ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਕ ਜਿਹੀ ਪੱਕਿਆਈ ਆ ਚੁਕੀ ਸੀ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਨ, ਮਨਮੋਹਕ ਅਤੇ ਦਿਲਖਿਰੋਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਕਲਾਮ ਦਿਖਾਵੇ ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਅਛੂਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੇਖਣੀ ਬਣਾਵਟ ਤੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸੀ । ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੁਭਾਵਕ ਬਣਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਲੇਖਣੀ ਵਿੱਚ ਲਜ਼ੀਵਾਰਤਾ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਸੀ । ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਲਾਹੀ ਤਰਲਤਾ ਨਾਲ ਭਰਰਪੂਰ ਅਤੇ ਮਨ ਮਸਤਕ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤਿਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਵੱਡਾਤ ਦੇ ਬਾਦ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੌਲਵੀ ਸ਼ੇਰ ਅਲੀ ਸਾਹਬ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਡਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਨੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਸ਼ਣ ਹੈ ਜੋ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤਿਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਵੱਡਾਤ ਦੇ ਬਾਦ ਪਹਿਲੇ ਜਲਸਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ । ਇਹ ਜਲਸਾ ਮਦਰਸਾ ਅਹਮਦੀਆ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਤ ਹੋਇਆ । ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵੱਲ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ

ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ । ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਸੰਬੰਧੀ ਦੋ ਗਲੋਂ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹਨ । ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਆਪਦੀ ਅਦਾ, ਆਪਦਾ ਲਹਿਜਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਨ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਸੁਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਜੋ ਅਜੇ ਥੋੜਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਸਾਥੋਂ ਅੱਡ ਹੋਏ ਸਨ, ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸੋਰਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਤ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸਬਬ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਤੱਰ ਦੇ ਬੁਲੋਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਗ੍ਰਾਮੋਡੋਨ ਤੋਂ ਇਕ ਅਖ਼ੋਂ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਹੰਡੂ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੰਡੂ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮੈਂ ਵੀ ਸੀ । ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦ ਭਾਸ਼ਣ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਝਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਅਵੱਲ ਰਜੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਉਪਰ ਗੋਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਜਾਜ਼ਾ ਸੀ, ਡਰਮਾਇਆ ਮੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵੀ ਨਵੀਆਂ ਸਨ । ਸੋ, ਇਹ ਮੁਆਰਫ਼ ਇਸ ਨੌਜ਼ਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸਨੇ ਸਿਖਾਏ । ਉਸੇ ਨੇ ਜੋ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਯੂਸਫ਼ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਬਾਰੇ ਡਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ :

وَلَمَّا بَلَغَ أَشْدَكَهُ حُكْمًا وَكَذِلِكَ نَجِزِي الْمُحْسِنِينَ

ਅਤੇ ਜੱਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਦਾਨਾਈ ਤੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਸੀਂ ਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਅਪ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸਾਧਾਰਣ ਤੋਰ 'ਤੇ ਦਾਨਾਈ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਗੋਂ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਅਛੂਤੇ ਮੁਆਰਫ਼ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਲੱਹ ਤਾਅਲਾ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਬਾਰੇ ਡਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ : لَا يَمْسِسَهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਪਾਕ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ । ਸੋ, ਲੜਕਪੁਣੇ ਦੇ ਏਕਾਂਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਦਾ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਰਆਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੇ ਨਵੀਨ ਤੇ ਸੂਖਮ ਮੁਆਰਫ਼ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਰਪੁਣਾ ਰੱਬ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇਖਰੇਖ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪ ਬਰਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਸਨ ।

ਆਪ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਬਰਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀ ਅਵਸਥਾ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ੇਖ ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਵਾਅਜ਼ ਰਜੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਇਕ ਘਰਨਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਰਾਤ ਮਸਜਿਦ ਮੁਬਾਰਕ ਵਿੱਚ ਲੰਘਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਏਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੌਲਾ ਤੋਂ ਜੋ ਰਾਹਾਂਗਾ ਮੰਗ ਲਿਆਂਗਾ । ਜੱਦ ਮਸਜਿਦ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿੜਗਿੜਾਕੇ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਿੜਗਿੜਾਹਰ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਨਮਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੁਆ ਦਾ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ, ਅਲੱਹ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇਰੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਦੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹੇ ਖੜ੍ਹੇ ਥੱਕ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰ ਚੁੱਕੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਕਰਾਂ ਕਿ ਕੋਣ ਹੈ । ਜੱਦ ਆਪਨੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮੀਆਂ ਮਹਮੂਦ ਅਹਮਦ ਸਾਹਬ ਹਨ । ਮੈਂ ਅਸੱਲਾਮੁ ਅਲੈਕੁਮ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਮੁਸਾਫ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਮੀਆਂ ਅੱਜ ਅਲੱਹ ਤਾਅਲਾ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਕੁਝ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਡਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਹੀ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀਆਂ ਅਖ਼ੋਂ ਨਾਲ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ

ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਆਪ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਫ਼ਤਹ ਦਾ ਦਿਨ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇਹ ਬੇਕਰਾਰੀ ਦੀ ਇਛਾ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਸੋ, ਆਪਣੂੰ ਜੁਆਨੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਬ ਨੇ ਖਿਲਾਫ਼ਤ ਦਾ ਚੋਗਾ ਪਹਿਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਸਾਨੀ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ 'ਤਸ਼ਹੀਜ਼ੁਲ ਅਜ਼ਹਾਨ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਕ ਦੁਆ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ 1909 ਈ। ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੇ ਲਿੱਖਿਆ ਸੀ। ਆਪ ਅਲੱਹ ਤਾਾਲਾ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਦੁਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਹੇ, ਮੇਰੇ ਖੁਦਾ, ਮੈਂ ਮਨ ਦੀ ਆਂਤਰਕ ਪੀੜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੱਰੀ ਤੜਪ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਫਿਗਦਾ ਤੇ ਸਜ਼ਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਦੁਆ ਸੁਣ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪੁਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ। ਹੇ, ਮੇਰੇ ਕੁਦੂਸ (ਪਵਿੱਤਰ) ਖੁਦਾ ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਹਲਾਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਹਲਾਕਤ (ਤਬਾਹੀ) ਤੋਂ ਬਚਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਹਮਦੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਜੱਦ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਸੰਨਿ ਸਾਡਾ ਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਨ ਹੋਣ। ਸੋ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਰੱਬ! ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨੂੰ ਜੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕ ਕਰ ਦੇ। ਸਹਾਬਾ ਜਿਹਾ ਜੋਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਤੇਰੇ ਦੀਨ ਲਈ ਬੇਕਰਾਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਥਨਾ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੇ ਉਮਦਹ ਤੇ ਸਾਡਾ ਹੋਣ ਉਹ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਮੁਖਜੜੇ'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਬੀ ਕਰੀਮ ਉਪਰ ਫਿਦਾ ਹੋਣ ਤੇਰੇ ਮਸੀਹ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਬੂਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਕ ਤੇ ਸੱਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਰ ਜਾਏ। ਹੇ ਮੇਰੇ ਖੁਦਾ, ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਆਪਦਾਵਾਂ ਤੇ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਅਤੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰੁਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਕੌਮ ਹੋ ਜਾਣ ਜੋ ਤੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਜਥੋਂ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਲਈ। ਸ਼ੇਤਾਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਜ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ, ਇਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੀਨ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਮੁਬਾਰਕ ਕਰ। ਆਮੀਨ। ਸੁੱਮਾ ਆਮੀਨ ਯਾ ਰਬੁੱਲ ਆਲਾਮੀਨ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਲੱਹ ਤਾਾਲਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰਹਿਮਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਨਾਜ਼ਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਇਸ ਦਰਦ ਭਰੀ ਦੁਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਅਮਲ ਕਰਨ ਤੇ ਅਹਮਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਲੱਹ ਤਾਾਲਾ ਤੌਫ਼ੀਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

Khulasa Khutba Jumma 22.02.2019

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Translated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)